

בש"פ 4383/15 - תופיק דלו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4383/15

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העורר: תופיק דלו

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת ביהמ"ש המחוזי תל אביב יפו במ"ת
2984-02-12 מיום 21.6.15 (כב' השופט צ.קאפח)

בשם העורר: עו"ד אבי לוי

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (כבוד השופט צ' קאפח) מיום 21.6.2015 בתיק מ"ת 2984-02-12, בגדרה נדחתה בקשת העורר לפי סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) לעיין מחדש בהחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים נגדו.

כתב האישום והליכי המעצר

2. ביום 6.1.2012 נרצח גבריאל קדים, יו"ר האגודה הנוצרית-אורתודוקסית ביפו (להלן: המנוח). ביום 2.2.2012 הוגש כתב אישום נגד העורר ושניים נוספים - פואד אבו מנה (להלן: פואד) וטלאל ג'ירייס אבו מנה (להלן: טלאל) - בו הואשמו השלושה בקשירת קשר לביצוע הרצח, והעורר ופואד הואשמו ברצח: פואד בביצוע הדקירות

עמוד 1

בפועל והעורר עמו כמבצע בצוותא. טלאל הואשם גם בסיוע לאחר מעשה (תפ"ח 2953-02-12).

3. לפי המפורט בכתב האישום, בין טלאל לאגודה ניטש סכסוך משפטי בענין זכות החזקה בדירת מגורים ב"פ. על רקע סירובו של המנוח לדחות את הדין המשפטי בענין, אמר טלאל לאחר כי בידו לשלוח אחד מבני אחיו לחסל את המנוח, ובישיבת האגודה אף איים על המנוח כי אם ההליך המשפטי יימשך "יהיה דם". אחר האמור, קשרו העורר, פואד וטלאל קשר לרצוח את המנוח. העורר ופואד, אשר חבש כובע ומסיכת סנטה-קלאוס להקשות על זיהויו, ניסו תחילה לרצוח את המנוח במהלך טקס חג המולד בכנסייה, תוך שקרוב אחר כיבה לשם כך את האורות במקום, אולם הניסיון לא צלח. משכך, בתום הטקס עקבו העורר ופואד אחר המנוח במהלך תהלוכת חג המולד הנוצרי-אורתודוקסי בעיר יפו. בפינת רחובות דקר פואד את המנוח פעמיים בגבו כשהעורר מתצפת ומחפה עליו. מיד לאחר מכן נמלטו השניים מן המקום.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המבקשת בקשה למעצרו של העורר ויתר הנאשמים עד לתום ההליכים נגדם. בהחלטתו מיום 5.3.2012 נעתר בית המשפט המחוזי לבקשה. בית המשפט קבע כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של העורר ופואד ברצח, ועל יסוד הראיות שפירט בית המשפט, וכן עילת המעצר הסטטוטורית והמסוכנות הברורה העולה מן המעשים, החליט בית המשפט לעצור עד תום ההליכים נגדם.

5. העורר ופואד עררו על ההחלטה האמורה בדבר מעצרו עד תום ההליכים, אולם אחר בקשות דחיה חוזרות שהגישו, קיבלו את המלצת בית המשפט והודיעו על מחיקת הערר תוך שמירת טענותיהם לבקשה לעיון חוזר, ככל שתהיה עילה להגשתה (החלטה מיום 16.7.2012 בבש"פ 2785/12).

6. ביום 10.7.2013 הגישו העורר ופואד בקשה לעיון חוזר בהחלטה לעצור אותם עד תום ההליכים, בטענה כי חל כרסום בראיות. בהמשך משך פואד את בקשתו. בקשת העורר נדחתה על-ידי בית המשפט המחוזי (כבוד השופט צ' קאפח) בהחלטתו מיום 28.8.2013, ואף עררו לבית משפט זה נדחה בהחלטת השופטת א' חיות מיום 10.12.2013, בנימוק שלא הועלו בבקשה עובדות או טענות חדשות שלא נידונו בבקשת המעצר, וכי התשתית הראייתית מקימה סיכוי סביר להרשעה. (בש"פ 7826/13).

7. בהתמשך המשפט מעבר לתשעה חודשים, הוארך מעצרו של העורר ופואד מעת לעת בהחלטות בית משפט זה לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. חלק מן ההארכות ניתנו בהסכמת העורר ופואד. יצוין, כי טלאל, לו יוחסו כאמור עבירות פחותות בחומרתן, שוחרר ממעצר בהחלטת בית המשפט המחוזי ביום 9.4.2013, בשים לב לנסיבות עניינו הפרטני (ראו להלן).

8. בהחלטה בדבר הארכת מעצרו של העורר ופואד מיום 16.3.2015, שניתנה על-ידי השופט י' דנציגר (בש"פ 1724/15), נקבע בין היתר כי ההליך מתנהל באופן מסודר ורציף, וכי המעצר הממושך מתחייב ממורכבותו של התיק וממסוכנותם הגבוהה של הנאשמים. כן הובהר, כי המסגרת המתאימה לדין בטענות הנוגעות לעוצמת הראיות לכאורה היא בקשה לעיון חוזר, ובנוסף צוין: "בשולי הדברים לא למותר לציין כי אין בהחלטות בית משפט זה להאריך פעם אחר פעם את מעצרו של המשיבים מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים כדי למנוע מהמשיבים את האפשרות להגיש בקשה לשקול את שחרורם לחלופת מעצר" (פסקה 21 שם).

9. ביום 24.3.2015 אכן הגישו העורר ופואד בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרים עד לתום ההליכים. בית המשפט המחוזי (כבוד השופט צ' קאפח) דחה את הבקשה, בנמקו, בין היתר, כי טענת העוררים בדבר התמשכות ההליכים מקומה להישמע במסגרת הדיון בבקשות הארכת המעצר לפי סעיף 62 לחוק, וכי השופט דנציגר התייחס לעצם הזכות להגיש בקשה לעיון חוזר ולא קבע כי קמה הצדקה לשחרורם בחלופת מעצר. כן נדחתה טענת העורר בדבר כרסום בראיות. העורר ופואד עררו על החלטה זו (בש"פ 2935/15). בהחלטתה בערר דחתה השופטת ד' ברק-ארז את טענות העורר בדבר הכרסום בראיות נגדו, אך יחד עם זאת קבעה כי -

"נכון היה, למצער, לבחון את החלופות שיש בידי העוררים להציע. אני מבקשת להדגיש כי אין בקביעה זו כדי לכוון לתוצאה שאליה צריך בית המשפט המחוזי להגיע. במסגרת בחינת החלופות יש לבחון את כלל נסיבות המקרה, ובכללן את המסוכנות הנשקפת מהעוררים, את החשש להימלטות מן הדין שעליו עמד גם השופט דנציגר ואף גובר בשלב זה של המשפט, וכן את האינטרס הציבורי. בהקשר זה יש לתת את הדעת גם לנסיבות האופפות את הרצח. סופה הטרגי של הפרשה הוא פצע מדמם בנפשה של הקהילה האורתודוקסית ביפו" (פסקה 41 שם).

10. הענין הושב לבחינת בית המשפט המחוזי כאמור, ולאחר דיון ביום 27.5.2015 אליו התייצבו המפקחים המוצעים, ונחקרו על-ידי הצדדים ובית המשפט שעות ארוכות, הורה בית המשפט המחוזי (השופטת ד' שריזלי) כי ההחלטה תינתן לאחר שיתקבל תסקיר מעצר, על מנת שגורם מקצועי יחוזה דעתו בדבר מסוכנות המשיבים, נסיבותיהם האישיות והאפשרות לשחררם לחלופת מעצר.

בתסקיר המעצר מיום 9.6.2015 מסר שירות המבחן את עמדתו והמלצתו, כי לאור התרשמותו מאי התאמת המפקחים המוצעים, ונוכח הערכתו כי הסכסוך שברקע אירוע הרצח עדיין פעיל וכי שחרור העורר עלול להסלים את הסכסוך, ובעיקר לאור התרשמותו מהמסוכנות הגבוהה של העורר, אין הוא ממליץ על שחרורו.

לבקשת העורר, הורה בית המשפט אף על בדיקת חלופה טיפולית במסגרת המוסד "בית חם" בקרית אתא, המפעיל תכניות גמילה מסמים בתנאי מעצר בית מלא. מנכ"ל המרכז סבר כי העורר מחויב לתהליך טיפולי שיקומי, אך בדיון הודה כי אין בידו למנוע בריחת העורר מהמקום, ולכל היותר יוכל לדווח על כך למשטרה. בתסקיר משלים לענין זה מאת שירות המבחן מיום 17.6.2015, לא ניתנה המלצה לשחרר לחלופת מעצר זו, משום שהיא איננה ערוכה ברמה הפיקוחית והטיפולית להתמודדות עם רמת הסיכון הגבוהה הנשקפת מן המבקש, וכן משום המגע שיקיים המבקש עם אוכלוסיית המכורים לסמים המטופלת במקום.

11. ביום 21.6.2015 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי (כבוד השופט צ' קאפח) מושא הערר, בה נדחתה הבקשה לעיון חוזר. בהנמקתו התייחס בית המשפט לכך, שהתשתית הלכאורית עומדת בעינה וכי שמיעת הראיות בתיק העיקרי עומדת לפני סיום בחודש הקרוב. אשר לשחרור בחלופה, בית המשפט ציין שתסקירי שירות המבחן שוללים שחרור העורר על יסוד עברו הפלילי המכביד וההתנהגות האלימה שהפגין במעצר הנוכחי כלפי קצין שב"ס, בגינה אף הוגש נגדו כתב אישום נוסף. בית המשפט התייחס אף לחשש מהימלטות העורר מן הדין, הגובר ככל שההליך מתקרב לסיומו, וכן למסוכנות הנשקפת מן העורר, לרבות בהיבט הסכסוך עם משפחת המנוח. כן נקבע, כי מסגרת "בית חם" שהוצעה אין בה להפיג את החשש מהימלטות המבקש.

12. על החלטה זו הוגש הערר שלפני.

עיקרי טענות הצדדים בערר

13. בערר נטען, כי בית המשפט לא נתן משקל ראוי להנחיית בית המשפט העליון, שניתנה בהחלטותיהם של השופט י' דנציגר והשופטת ד' ברק-ארז, לבחון חלופות מעצר לשחרורו. העורר טוען, היה על בית המשפט לשחררו בחלופה, בשים לב להימשכות מעצרו למעלה מ-42 חודשים, ולאור הכרסום בראיות נגדו וחלופות המעצר שהציע. לטענתו, הראיות למעורבותו במעשה הרצח הן נסיבתיות בלבד, והוא הציג במשפט ראיות ישירות ונסיבתיות המכרסמות בתשתית הלכאורית, עד שמורכבות הראיות מקימה סיכוי של ממש כי יזוכה בדין. בטיעון בעל-פה לפני הוסיף בא כוח העורר, כי התמשכות מעצרו של העורר תקופה כה ארוכה מחייבת את שחרורו. כן הועלתה שוב הטענה בדבר אפליה לעומת טלאל ששחרר זה מכבר לחלופת מעצר. בא-כוח העורר הדגיש שמרשו זועק לחפזותו לכל אורך הדרך והוא מאמין כי אכן יזוכה בסופו של ההליך. לטענתו, חלופות המעצר שהציע בבתי בני משפחה הרחק מהעיר יפו או במסגרת "בית חם", הן חלופות הדוקות די הצורך ועל בית המשפט היה לקבלן.

14. מנגד, טענה באת כוח המדינה כי פרשת ההגנה הסתיימה ביום א' האחרון (לפני כשבוע) וכי בית המשפט קבע לוח זמנים סופי להגשת סיכומים בכתב ולהשמעת סיכומים בעל-פה המסתיים ביום 13.12.2015. נטען כי בבקשה לעיון חוזר ובחינת חלופות המעצר התקיימו דיונים ממושכים ויסודיים, אך ההמלצות וההערכות של שירות המבחן היו שליליות ובית המשפט בהחלטה מנומקת היטב לא מצא יסוד להיענות לבקשה. עוד צוין כי לעורר נקבעה הערכה של מסוכנות גבוהה, בעוד אשר לפואד (שותפו לכתב האישום), שעררו המקביל נדחה ביום 6.7.2015, נקבע מסוכנות בינונית. עוד נטען כי בטענות העורר אין למעשה כל חדש. מדובר בטענות שכבר נטענו בעבר ונדחו שוב ושוב. על כן, לאור התקדמות ההליך העיקרי, מסוכנותו הגבוהה של העורר והעדר חלופת מעצר ראויה, יש הכרח בהמשך מעצרו עד לתום ההליכים.

דיון והכרעה

15. דין הערר להידחות.

16. מסגרת דיונו היא ערר על החלטה בבקשה לעיון חוזר. הליך זה מוגבל למקרים בהם "נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה" (סעיף 52(א) לחוק המעצרים). הליך הבקשה לעיון חוזר לא נועד לשמש כמסד לערעור מחודש על החלטת המעצר (בש"פ 5463/03 נסימוב נ' מדינת ישראל (25.6.2003); בש"פ 4309/15 פואד אבו מנה נ' מדינת ישראל (6.7.2015), להלן: ענין אבו מנה). בהתאם לכך, טענות באשר לראיות מוגבלות לשינויים והתפתחויות בתשתית הראייתית שלא נבחנו בעבר. טענות כאלה יהא בכוחן להביא לשינוי החלטת המעצר רק מקום שהן מצביעות על "שינוי דרמטי" או "כרסום עמוק" בראיות התביעה עד הטיית הכף לזיכוי הנאשם (בש"פ 4794/95 שאבי נ' מדינת ישראל (6.8.1995); ענין אבו מנה).

ובאשר לעילה של חלוף הזמן כעילה לעיון חוזר, זו אמנם מנויה בסעיף 52 לחוק המעצרים אלא שברגיל שאלת חלוף הזמן צריכה להבחן בעיקר במסגרת הליכי הארכת המעצר לפי סעיף 62 לחוק ולא במסגרת הליך לעיון חוזר לפי סעיף 52 לחוק.

17. בענייננו לא נטענה למעשה כל טענה של ממש בדבר שינוי נסיבות כאמור. ובאשר לחלוף הזמן, הרי שהטענות בענין זה נבחנו לאחרונה בהחלטת השופט ע' פוגלמן מיום 25.6.2015, ובית המשפט לא מצא כי יש בכך כדי להצדיק את שחרורם של העורר ופואד.

לכך יש להוסיף כי בינתיים הסתיימה פרשת ההגנה ונקבעו מועדים לסיכומים, בכתב ובעל-פה, ונראה כי ההליך נכנס ל"ישורת אחרונה" לקראת סיומו.

18. כבר ציינתי בהחלטתי בענין אבו מנה (שם בפסקה 18) כי לא מצאתי כל ממש גם בטענה כי בית המשפט קמא שגה בפירוש שנתן להחלטת השופטת ברק-ארז. כפי שהובהר שם, השופטת ברק-ארז הדגישה במפורש בקטע הרלבנטי בהחלטתה, שהובא לעיל, כי אין בהחזרת הענין לבחינת בית משפט קמא "כדי לכוון לתוצאה שאליה צריך בית המשפט המחוזי להגיע". ברור בעליל כי ההחלטה התמצתה בהנחיית בית המשפט לבחון חלופות מעצר אך לא באשר למסקנת בחינה זו. כעולה מהמפורט לעיל, הבחינה שקיים בית משפט קמא הייתה ממושכת ויסודית וכללה בחינה של שתי חלופות ולוותה בשני תסקירי שירות המבחן. טרוניות העורר נגד ההליך בבית משפט קמא משוללות יסוד.

19. גם טענת האפליה בנוגע לשחרורו של טלאל כבר הועלתה על ידי העותר, נדונה ונדחתה בהחלטתי בענייניו של העורר בבש"פ 388/15 תופיק דלו נ' מדינת ישראל (29.1.2015) ואיני רואה צורך לחזור על הדברים שנאמרו שם לענין זה (פסקה 14) שכן לא חל כל שינוי בעובדות הרלבנטיות לכך.

20. כמצוין לעיל, בית המשפט קמא דחה את הבקשה לעיון חוזר בהסתמך על כך שתסקירי שירות המבחן שללו את שחרור העורר, על יסוד המסוכנות הרבה הנשקפת מן העורר, עברו הפלילי המכביד והתקיפה האלימה כלפי קצין שב"ס במעצר הנוכחי בגינה הוגש נגדו כתב אישום נוסף. בית המשפט גם התייחס לחשש מהימלטות מן הדין, הגובר ככל שההליך מתקרב לסיומו, וכן לכך שהסכסוך עם משפחת המנוח טרם נפתר. יצוין כי בתסקיר שירות המבחן צוינו החשש והחרדה של בני משפחת המנוח מאפשרות שחרורו של העורר. בית המשפט גם לא מצא, בהסתמך בין היתר על חוות דעת שירות המבחן, את חלופות המעצר שהוצעו כמתאימות לענות על מסוכנות העורר

21. ולהפיג את החששות מהימלטות מן הדין.

לא מצאתי כל פגם או שגגה בהחלטת בית המשפט ובנימוקיה.

22. אשר על כן אני דוחה את הערר.

ניתנה היום, י' באב התשע"ה (26.7.2015).

ש ו פ ט
